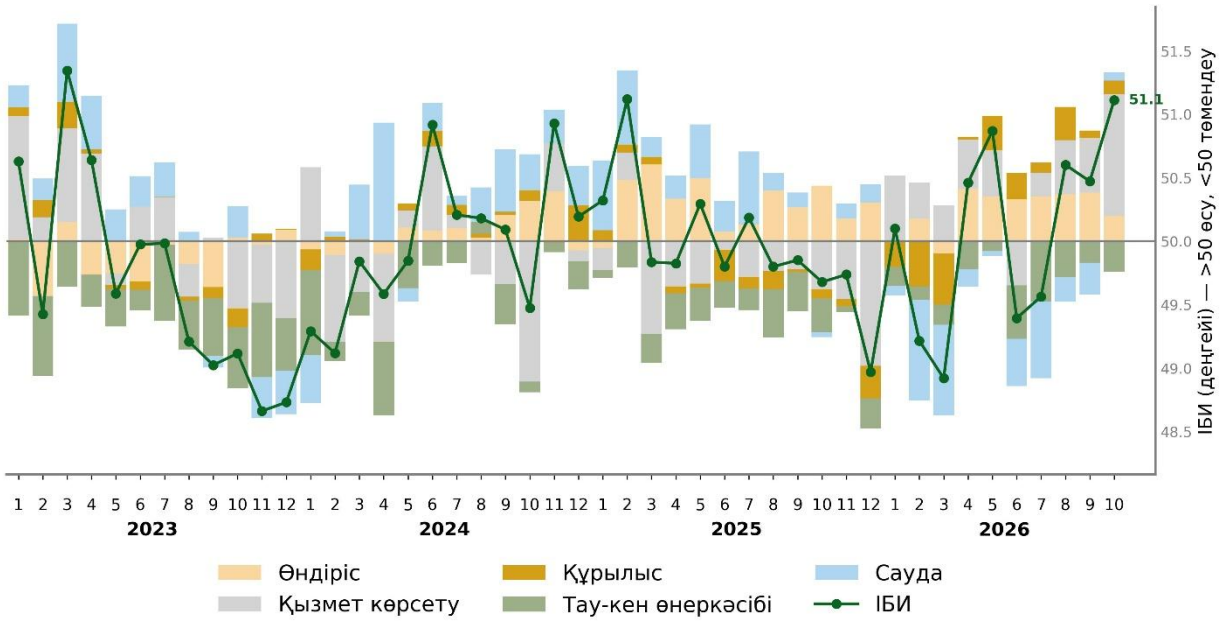
ҚАЗАҚСТАН ҰЛТТЫҚ БАНКІ

Іскерлік белсенділік индексі

2026 Қазан

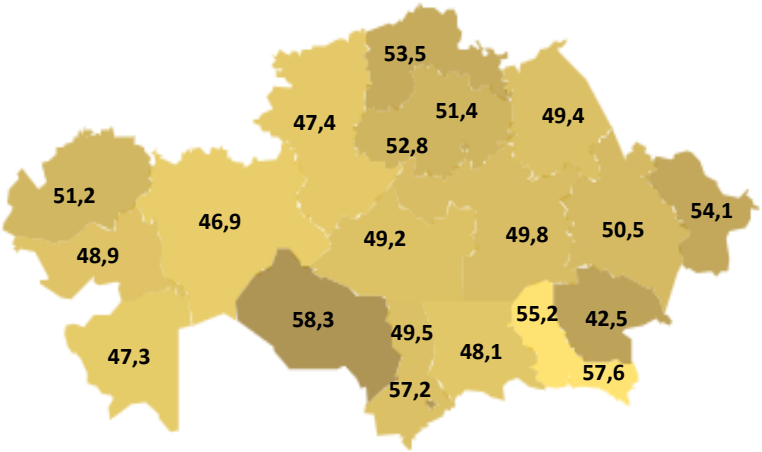
2026 жылғы қазанда іскерлік белсенділік негізінен қызмет көрсету секторындағы көрсеткіштің жоғарылауына байланысты жақсарды. Индекс 51,1-ді құрады.

1-график. Іскерлік белсенділік индексінің (ІБИ) динамикасы

Іскерлік белсенділіктің жақсаруы тау-кен өнеркәсібінен басқа барлық секторларда байқалды. Мұнда индекс **48,5**-ті құрады (қыркүйекте – 48,9). Сауда саласында іскерлік белсенділік индексі ағымдағы жылдың басынан бері алғаш рет бейтарап деңгейден (50) асып, **50,4**-ті құрады (қыркүйекте – 48,6). Қызмет көрсету, құрылыс және өндіріс секторларында индекстер тиісінше **52,3**, **51,7** және **51,1**-ді құрады (қыркүйекте – 51,0, 50,9 және 52,1).

2-график. Қазан айындағы өңірлер бойынша ІБИ

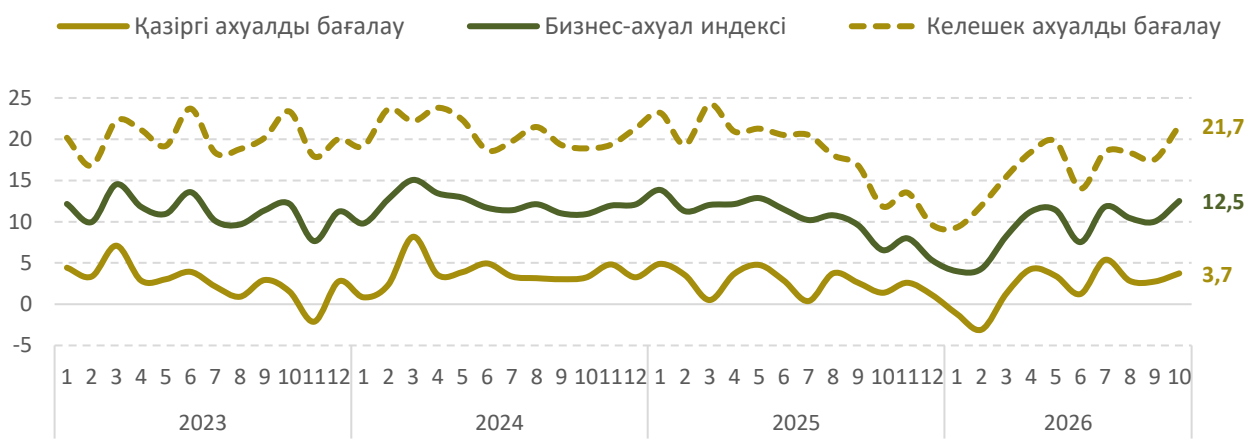
10 өңірде іскерлік белсенділік жақсарды.

Индекстің ең жоғарғы мәні Қызылорда облысында (58,3), ең төменгі мәні Алматы облысында (42,5) тіркелді.

Бизнес-ахуал индексі

2026 жылғы қазанда бизнес-ахуал индексі 12,5-ке дейін өсті. Бизнесті жүргізудің ағымдағы және болашақ жағдайларына берілген бағалар жақсарды.

3-график. Бизнес-ахуал индексінің (БАИ) динамикасы*

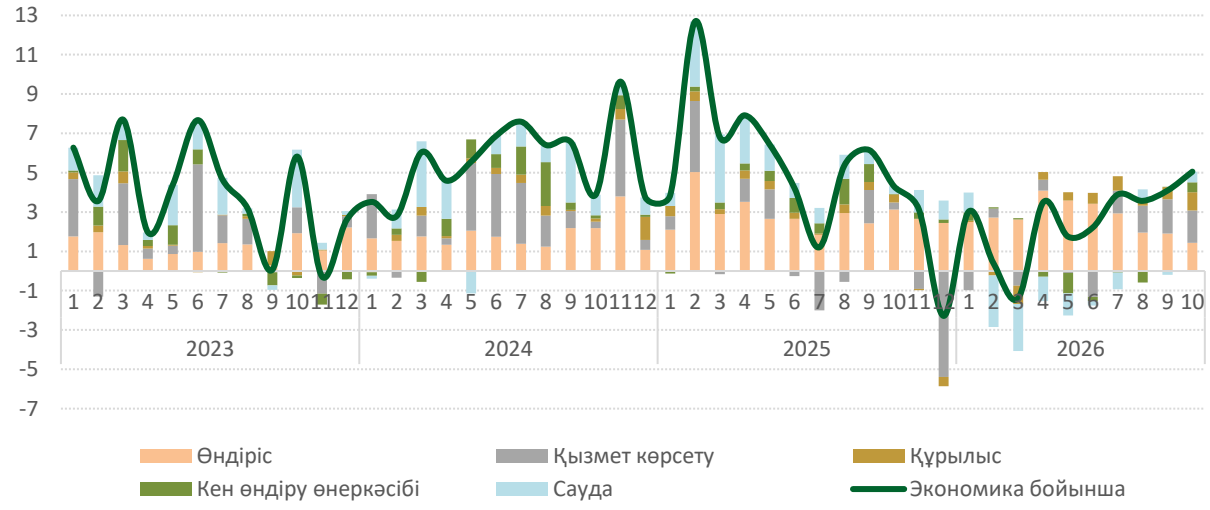
** Қазіргі және келешек бизнес-ахуалды бағалау үшін жауаптар теңгерімі (ЖТ) қолданылады. Ол – бизнес-ахуалдың өзгерісіне қатысты сұрақтарға берілген оң және теріс жауаптар арасындағы айырмашылық. Индекс мәні 0-ден жоғары болса – ахуалдың жақсарғанын, төмен болса – нашарлағанын білдіреді*

Кәсіпорындар өнімдеріне сұраныстың жақсаруы жалғасты

Сұраныстың жақсаруы барлық секторларда байқалды.

Респонденттер сұраныстың өзгеруін оң бағалады, ал коммуникацияларға және қаржылық ресурстарға қолжетімділікті бейтарап бағалады. Қалған факторлар бойынша (салықтық жүктеме, бизнесті қорғау мәселелері) бағалар әлі де теріс күйінде қалып отыр, алайда олардың кері әсері біртіндеп төмендеп келеді.

4-график. Сұраныстың өзгеру динамикасы (ЖТ)* секторлардың әсері

** Сұранысты бағалау үшін жауаптар теңгерімі (ЖТ) қолданылады. Ол – сұраныстың өзгерісіне қатысты сұрақтарға берілген оң және теріс жауаптар арасындағы айырмашылық. Индекс мәні 0-ден жоғары болса – ахуалдың жақсарғанын, төмен болса – нашарлағанын білдіреді.*

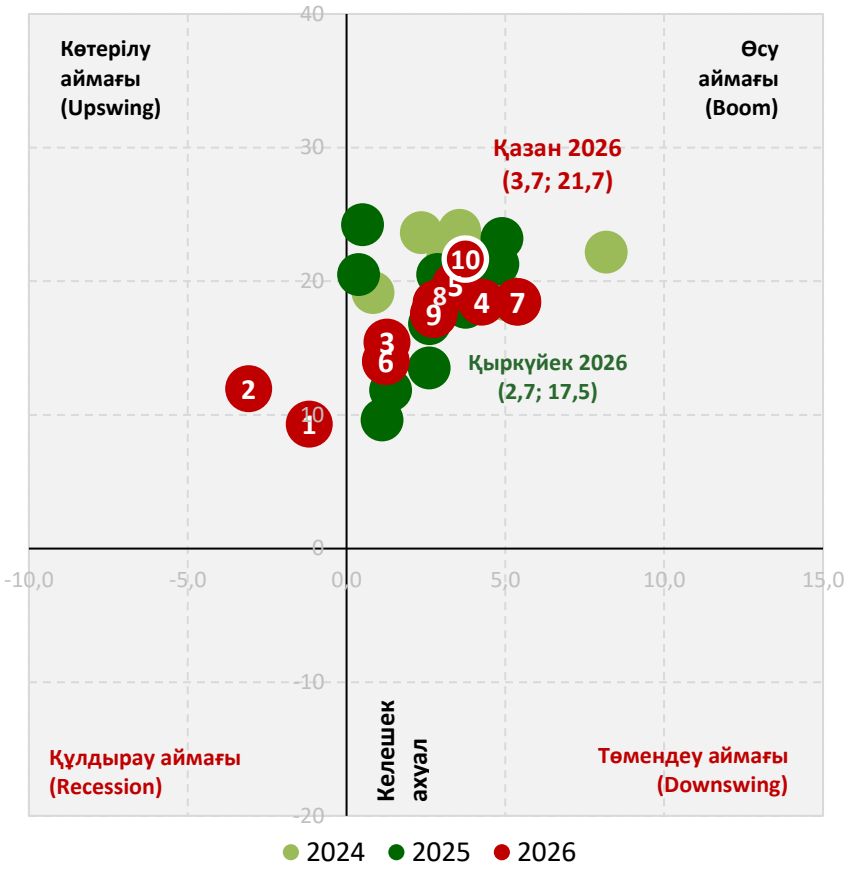
2026 жылғы қазан бизнес-цикл «сағатының» көрсеткіші өсу аймағында қалды.

Бизнесті жүргізудің қазіргі жағдайына берілген баға 3,7-ге дейін жақсарды.

Алдағы алты айға қатысты бизнес жағдайларының бағасы да жақсарып, 21,7-ні құрады.

**Бизнес-цикл «сағаты» берілген уақытта экономиканың циклдің қай фазасында болғанын көрсетеді. Оны құру үшін қазіргі ахуалды (X осі бойынша) және келешек ахуалды (Y осі бойынша) бағалау бойынша деректер қолданылады.*

5-график. Бизнес-цикл «сағаты»*

***Қазақстан Ұлттық Банкі есептейтін индекстер елдегі басқа ұйымдар жариялайтын қазақстандық кәсіпорындардың іскерлік белсенділігі бойынша ұқсас көрсеткіштерден өзгеше болуы мүмкін. Бұл айырмашылықтар респонденттер іріктемесінің салалық және өңірлік құрылымындағы ерекшеліктерге, сондай-ақ қолданылатын есептеу әдіснамасының айырмашылықтарына байланысты. Осыған орай, аталған индекстерді тікелей салыстыру үшін емес, бірін-бірі толықтыратын ақпарат ретінде қарастырған жөн.*

ӘДІСНАМАЛЫҚ ТҮСІНДІРМЕ

[1] Ақпарат нақты сектор мониторингіне қатысушы кәсіпорындар арасында ай сайын жүргізілетін сауалнама нәтижесіне сай дайындалды.

[2] Іскерлік белсенділік индексі жаңа тапсырыстар көлемі, жұмыспен қамту деңгейі, жаңа өнім көлемі, тауарлы-материалдық қорлардың көлемі, жеткізу мерзімі сияқты кәсіпорындар көрсеткішінің жиынтық өзгерісі ретінде есептеледі.

[3] Іскерлік белсенділік индексін есептеу үшін диффузиялық индекс (ДИ) пайдаланылады. Ол әрбір көрсеткіш бойынша оң жауап берген кәсіпорындар үлесінің және өзгеріссіз жауаптардың жартысының үлес қосындысы (үлестер салмақтанып есептеледі) ретінде есептеледі. Бұл индекс көрсеткіштің өзгеру динамикасын сипаттайтын жалпыланған индикатор саналады.

[4] Бизнес-ахуал индексін (БАИ) есептеуде Ifo неміс зерттеу институтының әдістемесіне сәйкес осы айдағы бизнес-жағдайлардың көрсеткіштері (АЖ) және болашақ 6 айдағы бизнес-жағдайлардың күтілетін өзгерістері (БЖ) бойынша жауаптар теңгерімі (ЖТ) пайдаланылады:

$$\text{БАИ*} = \sqrt{(\text{ЖТ(АЖ)} + 200) * (\text{ЖТ(БЖ)} + 200)} - 200$$

мұндағы, ЖТ – жауаптар теңгерімі

АЖ – ағымдағы экономикалық жағдай БЖ – болашақтағы экономикалық жағдай

[5] ЖТ (жауаптар теңгерімі) бизнес-шарттардың өзгеруі туралы сұрақтарға берілген оң және теріс жауаптардың үлесі арасындағы айырма ретінде есептеледі. Кәсіпорындар ұсынылған үш жауаптың біреуін таңдайды: «жақсарды», «өзгерген жоқ» және «нашарлады». Жауаптардың үлесі салмақтана отырып есептеледі.

[6] Ifo зерттеу институты жасаған бизнес-цикл «сағаты» – бұл екі нөлдік сызықтың қиылысуымен төрт квадрантқа бөлінген диаграмма (координаттар жүйесі). Олар іскерлік жағдай тұрғысынан экономикалық циклдің төрт кезеңін білдіреді: көтерілу, өсу, төмендеу, құлдырау. Егер ағымдағы жағдайларды бағалау теріс болса, ал күтулер оң болса – экономикасы көтерілу фазасында, егер екеуінің де бағасы оң болса – онда экономика өсу фазасында т.с.с.

[7] Диаграммалардағы деректер маусымдық фактордың әсерінен тазартылған.

[8] Алдыңғы айлардың динамикасында маусымдық тазалауға және жалпы қосылған құнды (ЖҚҚ) нақтылауға байланысты өзгерістер болуы мүмкін.

[9] Секторлар бойынша егжей-тегжейлі ақпарат (сұрыптау туралы ақпарат, индикаторлар динамикасы, жауаптардың таралу нәтижелері) дашбордта берілген.